

Перспективи використання логістики з метою управління потоковими процесами на підприємствах

Бутов А.М., к. е. н., Тернопільський національний економічний університет

У сучасних умовах розвитку ринкової економіки виникає потреба досягнення підприємством стабільності на ринку та закріплення його позицій серед конкурентів. Вирішення цієї проблеми пов'язане із формуванням власної ринкової стратегії, проведенням постійних маркетингових досліджень, моніторингу мікро- і макросередовища фірми та виробленням певної моделі поведінки, що дасть змогу розвиватись та освоювати нові ринкові сегменти.

Жорсткі умови конкурентної боротьби вимагають від підприємств застосування нових підходів до планування та управління рухом товарних потоків від виробника готової продукції до споживача, заснованих на принципах логістики.

Логістику розглядають як сферу діяльності, яка спрямована на створення системи виробничо-комерційних взаємовідносин на мікро-, мезо-, макрорівнях на принципах інтеграції та оптимізації матеріальних (матеріальні ресурси, напівфабрикати, готова продукція), інформаційних (паперова чи електронна документація), фінансових (фінансові ресурси), сервісних (послуги транспортних підприємств, експедиторських компаній, гуртових та роздрібних посередників тощо), інноваційних (наукових ідей, розробок), кадрових і інвестиційних потоків в коротко- та довгостроковому періодах з метою забезпечення максимізації прибутку, збільшення частки ринку та досягнення довгострокових конкурентних переваг.

З чого можна зробити висновок, що логістика являється інструментом спільного господарювання багатьох економічно самостійних ринкових структур, що дозволяє досягти раціональної організації поточкових процесів, які відбуваються в просторово-часовій послідовності, з метою виявлення та реалізації потенційних резервів управління й одержання, в кінцевому рахунку, додаткових доходів і прибутку цими структурами переважно за рахунок виробничих факторів і джерел.

Ефективність та доцільність використання логістики зростає в міру ускладнення інформаційних і зростання числа оптимізаційних завдань логістики, що спостерігаються при інтеграції ринкових структур у корпоративні та асоційовані об'єднання, а також при більш тісній їх взаємодії, виходячи із взаємної вигоди. Однак управління потоковими процесами стає можливим у сучасних умовах при виконанні наступних умов.

1. Необхідною умовою працездатності є параметри керованості й адаптивності ринкових структур. Проста форма керованості оцінюється здатністю і готовністю розпорядника центрів відповідальності суб'єктів господарювання та їх підконтрольних органів дотримуватися виконавчої дисципліни. Для забезпечення мінімально необхідних параметрів керованості процес використання логістики повинен обов'язково передбачати наявність у підприємств ефективної системи управлінських впливів, які б, з огляду на

мотивацію діяльності всіх працівників цих структур, дотримувалися виконавчої дисципліни.

2. Іншою необхідною умовою використання логістики є адаптивність ринкових структур. Вона полягає у їх здатності адаптуватися до зовнішнього середовища та саморегулювання завдяки варіантності побудови їх керуючих і керованих систем. Підвищенню адаптивності сприяє наявність достатньо об'єктивних та надійних індикаторів оцінки наслідків стратегічних й тактичних рішень з використанням зворотних зв'язків. Без цього будь-яка ринкова структура не в змозі скорегувати своє функціонування і розвиток, особливо в нестабільних ситуаціях.

3. Адаптивність суб'єкта господарювання проявляється в його здібності правильної оцінки й відбору чинників життєздатності та життєзабезпечення відповідно з суспільними орієнтирами, ціннісними установками і пріоритетами. Обидва параметри працездатності – управління і адаптивність ринкових структур – зводяться до їх готовності реалізувати свої загальносистемні цілі та складають тільки необхідні умови як працездатності, так і логістизації, оскільки не розкривають змістовну сторону їх завдання.

4. Достатньою умовою працездатності цих структур і одночасно обов'язковою передумовою їх логістизації є необхідна умова співпадіння інтересів та цілей господарських систем з громадськими інтересами і цілями. Результатом такого сполучення є поліпшення процесів формування цілей діяльності розпорядчими центрами суб'єктів господарювання. Це означає, що нормативна постановка стратегічних і тактичних завдань управління передбачає максимізацію їх цільових функцій (доходів, прибутку, рентабельності, витрат обігу, обсягу поставок, інвестицій, конкурентоспроможності продукції та послуг тощо) головним чином за рахунок продуктивних та інших суспільно корисних факторів і джерел.

Створити ідеальну для всіх підприємств логістичну систему неможливо. В кожного підприємства вона буде іншою, оскільки її метою є досягнення конкретних стратегічних завдань. Використання логістики в господарській діяльності ринкових структур в умовах реформування економіки України не може обмежитися тільки раціоналізацією їх систем управління, а повинна супроводжуватися паралельним перетворенням їх в системи. В результаті ефект від використання логістики набагато перевищить додаткову вигоду суб'єктів господарювання від раціональної (оптимальної) організації управління їх потоковими процесами.